

Erdoğan'ın "Yumuşama" Açılımı ve Rejimin Otoriter-Milliyetçi Kanadı

Geçtiğimiz hafta Cumhurbaşkanı Erdoğan, Özgür Özel'le görüşmesi sonrası Türkiye siyasetinde bir "yumuşama" dönemi başlattığını açıkladı.

Öyle anlaşılıyor ki bu yumuşama açılımı ile Erdoğan'ın Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ı siyasi denklemden çıkarmak ve cumhurbaşkanlığı için iki dönem kuralını aşmak gibi orta vadeli hedefleri var. Ancak bu orta vadeli hedefler bir anayasa değişikliği gerektiriyor ve o anayasa değişikliğinin yapılabilmesi için de öncelikle Özel ve CHP ile bir uzlaşma zeminin yakalanması gerekiyor.

Nitekim Erdoğan, bu uzlaşma zemininin yakalanabilmesi için yıllardır haksız yere hapiste tutulan Osman Kavala ve diğer Gezi tutuklarının salınmasına yönelik bir süreç başlattı. Bu şekilde Erdoğan muhtemelen hem CHP'nin hoşuna gidecek bir adımla bir uzlaşma zemini yaratmayı hem de Batı'yla ilişkileri kısmen de olsa düzelterek ekonominin toparlanmasına katkı sağlama umdu.

Bahçeli'nin vermediği fetva

Ancak sonrasındaki gelişmeler bize Kavala ve Gezi tutuklularının salınması için atılacak adımların Bahçeli engelini takıldığını gösterdi.

Öyle gözüküyor ki Kavala ve Gezicileri içeride tutan, başta yargıdaki ülkücü hizip olmak üzere rejimin otoriter-milliyetçi kanadı. Daha öncesindeki örneklerde de gördüğümüz üzere rejimin bu kanadının belli adımları atması, Osmanlı döneminde şeyhülislamın fetva vermesini andırırcasına, ancak Bahçeli'nin onay vermesiyle mümkün olabiliyor.

Ancak son grup toplantısında yaptığı açıklamalardan anlaşıldığı üzere Bahçeli böyle bir onay vermedi. Kavala'nın bağımsız yargı tarafından içeride tutulduğunu söyleyerek aksine tutukluluk durumunu onayladı.

Süreç içerisinde, soyadı nedeniyle ülkücülüğünde sual olunamayacak AKP Milletvekili Tuğrul Türkeş'in, Kavala'nın haksız yere içeride tutuluyor olabileceğine dair yaptığı açıklamalar da fayda getirmedi.

Rejimin otoriter-milliyetçi kanadı direniyor

Tüm bunlar gösteriyor ki mevcut rejimin otoriter-milliyetçi kanadı, Erdoğan'ın yerel seçim sonrasında yapmayı düşündüğü değişimlere direnmekte.

Daha önceki yazılarımda birden çok kez yerel seçim sonrasında Erdoğan rejiminin ılımlı-liberal kanadı ile otoriter-milliyetçi kanadı arasındaki gerilimin iyiden iyiye su yüzüne çıktığını ve bu gerilim sebebiyle Erdoğan'ın rejimin yeni istikametine dair bir karar vermesinin zorunlu olduğunu yazmıştım.¹

Bu doğrultuda Erdoğan, belki MHP ile köprüleri tamamen atmadı ve Cumhur İttifakı'nı devam ettirdi ancak "yumuşama" açılımı ile aslında ılımlı-liberal kanadın isteği doğrultusunda bir adım atmış oldu. Ne var ki rejimin otoriter-milliyetçi kanadı, en azından şimdilik, bu adımı engelledi.

Bu durumun yerel seçim sonrası konjonktürde Erdoğan'ın sıkışmışlığını daha da arttırdığını söyleyebiliriz.

Erdoğan, dört yıl sonraki genel seçimde yerel seçimdekine benzer bir sonuç almak istemiyorsa başlattığı yumuşama açılımını devam ettirmek zorunda. Ancak bu konuda rejimin otoriter-milliyetçi kanadının direnişini nasıl kıracak? Bu, Erdoğan için önemli bir sorun olarak duruyor.

İlerleyen günlerde Erdoğan bu sorunu aşmak için radikal hamleler de yapabilir.

Rejimin ülkücü ortakları aslında ne kadar "milliyetçi"?

Bu sürecin, reel-politik güç dengelerinin analizinin ötesinde değinilmesini gerekli gördüğüm başka bir yönü daha var.

Erdoğan'ın demokrat bir siyasetçi olmadığı malum. Ancak Erdoğan pragmatik bir siyasetçi. Güç dengelerine ve siyasi çıkarına göre yeri geldiği zaman daha liberal ve demokrat eğilimler göstermekte sakınca görmüyor. 2011 öncesi dönem bu durumun en bilinen örneği.

Şimdi de Erdoğan, yerel seçim sonrası değişen koşullar gereği, ana motivasyonu kendi iktidarını sürdürmek olsa da öyle veya böyle ülkeye faydalı olacak bir adım atmak istiyor. Haksız yere hapiste tutulan bir iş insanının ve yıllar önceki bir protestolar serisine öncülük etmiş isimlerin dışarı çıkmasını sağlamaya çalışıyor. Ana muhalefet lideri olarak Özgür Özel de buna destek veriyor.

Ancak rejimin ülkücü/milliyetçi kanadı buna engel oluyor.

Dolayısıyla, analizde kolaylık sağlaması açısından "milliyetçi" sıfatını kullansam da, bu kesimin gerçek anlamda ne kadar milliyetçi olduğu gerçekten tartışılır.

Yargının dibine kadar siyasallaştığı, iş insanlarının ve demokratik protestolar örgütlemiş kişilerin haksız yere hapiste tutulabildiği ve bu sebeple Batılı kuruluşların yaptırımına maruz kalan bir Türkiye, muasır medeniyetler seviyesine çıkabilir mi? Dünya ile rekabet edebilir mi?

Sorsanız kendisine "milliyetçi" diyecek bu kesimin "muasır medeniyet" gibi bir kaygısı varmış gibi hiç durmuyor.

Bu kesim, Türkiye'nin gelişiminin önünü tıkayacak şekilde, saplantılı jeopolitik kaygıları üzerinden ülkeyi esir almaya maalesef devam ediyor.

Emrah Gülsunar, "Erdoğan'ın "Yumuşama" Açılımı ve Rejimin Otoriter-Milliyetçi Kanadı"

<https://www.fikirtepedi.com/siyaset/erdoganin-yumusama-acilimi-ve-rejimin-otoriter-milliyetci-kanadi/>

(Yayın Tarihi: 9 Mayıs 2024).

ⁱ Örneğin, <https://www.fikirtepedi.com/siyaset/erdoganin-yeni-anayasa-hamlesi-ve-muhalefete-kurulan-tuzaklar/>